



ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2018
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 49/2015
populárny názov	Rozsah bezplatnej zdravotnej starostlivosti
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (v znení zákona č. 720/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov § 3 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 40 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1
analytická právna veta	Nepripustné rozširovanie obsahu zdravotnej starostlivosti hradenej na základe verejného zdravotného poistenia o úkony a služby, ktoré svojou skutočnou povahou nie sú starostlivosťou o zdravie, môže pri danom rozsahu zdrojov naakumulovaných v zdravotnom poistení viesť v konečnom dôsledku k zníženiu schopnosti financovať „skutočnú“ zdravotnú starostlivosť, teda výkony poskytovateľa zdravotnej starostlivosti majúce priamy alebo relevantný nepriamy vplyv na zdravie pacienta. Základné právo podľa čl. 40 druhej vety ústavy je totiž okrem úhrady poistných čiastok podmienené aj objemom prostriedkov takto vytvorených a pripravených na redistribúciu. Neustálym rozširovaním legálnej kategórie zdravotnej starostlivosti o rôzne pomocné, podporné, doplnkové, až administratívne úkony a činnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti by totiž zákonodarca mohol obsah čl. 40 druhej vety ústavy fakticky vyprázdňovať.
skutkový stav a základné fakty	Prezident ústavnému súdu navrhol rozhodnúť o nesúlade § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti s čl. 1 ods. 1, čl. 40 a čl. 152 ods. 4 ústavy. Navrhovateľom napadnuté zákonné ustanovenie výslovne vymedzuje, že súčasťou zdravotného výkonu je aj a) objednanie poistenca na vyšetrenie vrátane objednania na konkrétny čas, b) vypísanie lekárskeho predpisu alebo vypísanie lekárskeho poukazu, c) vypísanie odporúčania na poskytnutie špecializovanej ambulantnej starostlivosti alebo vypísanie odporúčania na poskytnutie ústavnej starostlivosti, d) vypísanie návrhu na kúpeľnú liečbu, e) potvrdenie o návšteve lekára alebo potvrdenie o návšteve iného zdravotníckeho pracovníka. Takéto vymedzenie má potom za následok, že za vyššie uvedené úkony nie je možné od pacientov vyberať poplatky, keďže tieto úkony patria do rozsahu zdravotnej starostlivosti hradenej na základe verejného zdravotného poistenia. Podľa navrhovateľa však práve táto úprava spôsobila, že za všetky ďalšie úkony, ktoré sú s poskytovaním zdravotnej starostlivosti spojené, budú môcť poskytovatelia zdravotnej

	<p>starostlivosti od pacientov vyberať poplatky, čo môže znamenať vytvorenie reálnych prekážok v prístupe k zdravotnej starostlivosti. V dôsledku toho sa táto úprava dostáva do rozporu s čl. 40 ústavy, v zmysle ktorého majú občania na základe zdravotného poistenia právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon. V rozpore s čl. 40 ústavy je však podľa prezidenta dotknuté zákonné ustanovenie aj z dôvodu, že odporuje doterajšej judikatúre ústavného súdu definujúcej rozsah zdravotnej starostlivosti, keď v rozhodnutí vo veci sp. zn. PL. ÚS 38/03 ústavný súd okrem iného uviedol, že vyššie uvedené úkony môžu byť len službami súvisiacimi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, t.j. nie súčasťou zdravotného výkonu. Keďže podľa názoru prezidenta vytvára sporná právna úprava v podstate neohraničený priestor pre vyberanie poplatkov, je aj v rozpore s princípom právnej istoty vyplývajúcim z čl. 1 ods. 1 ústavy a v rozpore s čl. 152 ods. 4 ústavy, v zmysle ktorého výklad a uplatňovanie zákonov musí byť v súlade s ústavou. K týmto argumentom navrhovateľ tiež dodal, že dozor nad činnosťou poskytovateľov zdravotnej starostlivosti zo strany príslušných orgánov je len formálny, t.j. obmedzuje sa napríklad na to, či si poskytovatelia starostlivosti splnili svoju povinnosť zverejniť cenník poplatkov.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Vlastný meritórny prieskum (čl. 40 ústavy)</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu napadnuté ustanovenie predstavuje jeden z pokusov zákonodarcu podrobnejšie zdefinovať obsah pojmu zdravotného výkonu, a tým aj zdravotnej starostlivosti, a to práve na účely jej uhrádzania z prostriedkov naakumulovaných v systéme povinného zdravotného poistenia. V samotnej všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 53/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa uvádza, že „cieľom predloženého návrhu je precizovanie ustanovení v súvislosti s vyberaním úhrad zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti od pacientov. Na základe aplikačnej praxe sa navrhuje jednoznačne určiť súčasti zdravotného výkonu.“</p> <p>Napadnuté ustanovenie preto v princípe nemožno hodnotiť ako zavedenie nového pravidla do právnej úpravy, iba ako spresnenie dovtedajšej právnej regulácie. Do 31. marca 2015 mohlo byť zaradenie činností vymenovaných v napadnutom ustanovení pod pojem zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe zdravotného poistenia sporné, preto zákonodarca od 1. apríla 2015 v dôsledku poznatkov „aplikačnej praxe“ spornosť tohto zaradenia odstránil. Jedinou výnimkou (aj to len čiastočnou) je v tomto smere prednostné vyšetrenie pacienta spojené s jeho objednaním na konkrétny čas [v súčasnosti § 3 ods. 4 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z.], ktoré právna úprava účinná do 31. marca 2015 implicitne nezahŕňala do kategórie zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe zdravotného poistenia.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že z hľadiska ústavnej normy zakotvenej druhou vetou čl. 40 ústavy ovplyvňuje napadnuté ustanovenie podmienky tohto základného práva svojou definičnou podstatou, ktorá v spojení s pravidlami ustanovenými v § 44 ods. 1 a 2 zákona č. 577/2004 Z. z. znamená, že za činnosti (úkony) opísané v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. nie je poskytovateľ zdravotnej starostlivosti oprávnený požadovať od poistenca, v prospech ktorého boli uskutočnené, žiadnu úhradu alebo úhradu prevyšujúcu osobitnými predpismi určenú spoluúčasť.</p> <p>Z pohľadu svojho meritórneho záveru o návrhu prezidenta ústavný súd vyhodnocuje ako rozhodujúce, že napadnuté ustanovenie síce dopadá na základné právo zaručené čl. 40 druhou vetou ústavy, avšak svojou podstatou rozsah bezplatnej zdravotnej starostlivosti na základe zdravotného poistenia nezužuje. Poistencovi, ktorý je nositeľom prezidentom označeného základného práva, totiž výslovne garantuje, že mu poskytovateľ zdravotnej starostlivosti vymenované činnosti poskytne bezplatne.</p> <p>Ústavný súd tu marginálne zdôrazňuje, že je dokonca otáznou, či poskytovateľ zdravotnej starostlivosti bol do 31. marca 2015 oprávnený úhrady za činnosti</p>

uvedené v napadnutom ustanovení od poisťencov vyžadovať. Spornosť tejto otázky vyplýva práve z legálnej definície zdravotnej starostlivosti, ktorá otvára priestor pre interpretačné úvahy o tom, ktoré konkrétne úkony (činnosti) realizované poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v prospech poisťenca možno zahrnúť do legálneho pojmu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe zdravotného poisťenia, a ktoré nie. Opätovne hodno spresniť, že iba činnosť podľa § 3 ods. 4 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z. v tomto smere zaznamenala nespochybniteľnú zmenu, pretože § 44 ods. 2 zákona č. 577/2004 Z. z. v znení účinnom do 31. marca 2015 bez pochybností naznačoval, že za objednanie poisťenca na vyšetrenie vrátane objednania na konkrétny čas bol poskytovateľ zdravotnej starostlivosti oprávnený vyberať úhradu.

Pokiaľ by odpoveď na otázku načrtnutú v predchádzajúcom odseku bola v celom rozsahu kladná (teda, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti bol do 31. marca 2015 oprávnený úhrady za všetky aktivity uvedené v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. vyberať), potom priamym dôsledkom nadobudnutia účinnosti napadnutého ustanovenia je rozšírenie rozsahu bezplatnej zdravotnej starostlivosti poskytovanej občanom na základe zdravotného poisťenia. Ak by odpoveď bola záporná, potom § 3 ods. 4 účinný od 1. apríla 2015 iba spresňujúcim spôsobom explicitne potvrdil dovtedajšiu interpretačnú právnu prax.

O zásahu (obmedzení) základného práva možno hovoriť vždy vtedy, ak postup štátu odopiera alebo bráni nositeľovi základného práva v jeho uplatňovaní v najširšom možnom rozsahu (Barak, A. Proportionality: Constitutional Rights and their Limitations. Cambridge University Press, 2012. s. 102). Vzhľadom na jeho regulačnú podstatu nemožno podľa názoru ústavného súdu o napadnutom ustanovení zákona č. 577/2004 Z. z. uvažovať ako o obmedzujúcom základné právo občanov na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poisťenia, pretože rozsah uplatňovania tohto základného práva jeho nositeľom (občanom – poisťencom) priamo nelimituje.

Ústavný súd neopomenul podstatu prezidentovej argumentácie o obmedzujúcej povahe § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 zakladajúcej sa na tvrdení, podľa ktorého „negatívne vymedzenie úkonov umožňuje poskytovateľom zdravotnej starostlivosti ľubovoľným spôsobom určovať a spoplatňovať ďalšie úkony, ktoré sa pravidelne vyskytujú pri poskytovaní zdravotných výkonov; tu sa v celom rozsahu môže pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti uplatniť čl. 2 ods. 3 ústavy...“. Citované zdôvodnenie však nemôže slúžiť pre záver o rozpore napadnutého ustanovenia so základným právom občanov garantovaným čl. 40 druhou vetou ústavy. Ak totiž nastane situácia popísaná navrhovateľom v jeho argumentoch (ústavný súd tu pritom vierohodnosť prezidentových odkazov na negatívne poznatky z praxe vôbec nespochybňuje), potom je nedovolený zásah do základného práva občana na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poisťenia priamym dôsledkom porušenia § 44 ods. 1 alebo 2 zákona č. 577/2004 Z. z. konkrétnym poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, nie dôsledkom normatívneho pôsobenia § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z.

Pri ústavno-súdnom prieskume § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. však ústavný súd nemohol odhliadnuť od ďalších zistení, ktoré bez pochyby vykazujú potenciál spochybniť napadnuté ustanovenie podstatne závažnejším spôsobom, než dôvody navrhovateľa. Ústavný súd pripomína i § 40 zákona o ústavnom súde aprobujúci za splnenia tam stanovených podmienok dokonca oprávnenie ústavného súdu prekročiť petit návrhu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, v dôsledku čoho (argumentum a maiori ad minus) niet pochyb, že dôvody návrhu na začatie konania, ktoré pre ústavný súd nedosahujú procesný význam porovnateľný s petitom návrhu, nemôžu ústavný súd obmedzovať v prípade, ak počas meritórneho prerokovania návrhu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy dospeje k právnym záverom spochybňujúcim napadnuté právne predpisy, no nezahnutým do odôvodnenia súdeného návrhu.

Ústavný súd pri prieskume väzby medzi § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. a čl. 40 ústavy neobišiel ani aspekt, ktorý prezident v odôvodnení svojho návrhu nespomenul, no v konečnom dôsledku má potenciál ovplyvniť prostredníctvom napadnutého ustanovenia aj základné právo artikulované v čl. 40 druhej vety ústavy. Ide o začleniteľnosť, resp. subsumovateľnosť úkonov (činností) vymenovaných v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. pod pojem zdravotnej starostlivosti použitý v ústavnom texte. Inými slovami, ide o to, či zákonodarca napadnutým ustanovením nevybočil z obsahovej náplne zdravotnej starostlivosti podľa čl. 40 druhej vety ústavy, a či teda zákonný pojem zdravotnej starostlivosti na účely zákona č. 577/2004 Z. z. rešpektuje ústavný pojem zdravotnej starostlivosti podľa čl. 40 druhej vety ústavy. Nepripustné rozširovanie obsahu zdravotnej starostlivosti hradenej na základe verejného zdravotného poistenia o úkony a služby, ktoré svojou skutočnou povahou nie sú starostlivosťou o zdravie, môže pri danom rozsahu zdrojov naakumulovaných v zdravotnom poistení viesť v konečnom dôsledku k znižovaniu schopnosti financovať „skutočnú“ zdravotnú starostlivosť, teda výkony poskytovateľa zdravotnej starostlivosti majúce priamy alebo relevantný nepriamy vplyv na zdravie pacienta. Základné právo podľa čl. 40 druhej vety ústavy je totiž okrem úhrady poisťných čiastok odmietané aj objemom prostriedkov takto vytvorených a pripravených na redistribúciu (nález Ústavného súdu Českej republiky z 10. júla 1996 vo veci Pl. ÚS 35/95). Aj neustálym rozširovaním legálnej kategórie zdravotnej starostlivosti o rôzne pomocné, podporné, doplnkové, až administratívne úkony a činnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti by totiž zákonodarca mohol obsah čl. 40 druhej vety ústavy fakticky vyprázdňovať (už v bode 27 citovaný nález Ústavného súdu Českej republiky z 20. júna 2013 vo veci Pl. ÚS 36/11, bod 42).

Ak zákon poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zakazuje požadovať od poistenca úhradu za úkony (činnosti) podľa § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z., potom je poskytovateľ oprávnený obrátiť sa so žiadosťou o úhradu predmetných úkonov na zdravotnú poisťovňu, ktorá je povinná uvedenej žiadosti vyhovieť. Len za splnenia tohto predpokladu by bolo možné uvažovať o závere, podľa ktorého sa prostriedky zo zdravotného poistenia ústavou určené na hradenie poskytovanej zdravotnej starostlivosti v intenciách zákona použijú aj na úhradu takých úkonov a činností, ktoré charakter skutočnej starostlivosti o zdravie nevykazujú. To by následne mohlo viesť k priamemu vplyvu napadnutého ustanovenia na čl. 40 ústavy. Zo slovenskej právnej regulácie vzájomných vzťahov zdravotnej poisťovne a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti však plynie, že formulovaný predpoklad splnený nie je.

Rozsah uhrádzania poskytnutej zdravotnej starostlivosti upravuje práve zákon č. 577/2004 Z. z., ktorý úkony a činnosti vymenované v § 3 ods. 4 zdefinoval ako súčasť zdravotných výkonov predstavujúcich základnú (najmenšiu) jednotku poskytovania zdravotnej starostlivosti, a to aj tej zdravotnej starostlivosti, ktorá je uhrádzaná na základe zdravotného poistenia. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti si teda voči zdravotnej poisťovni uplatní nárok na úhradu poskytnutej zdravotnej starostlivosti za zrealizovaný zdravotný výkon, no úkony (činnosti) uvedené v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. nemôže účtovať ako osobitné (ďalšie) položky (zdravotné výkony) určené na úhradu, pretože zákonodarca ich zdefinoval ako súčasť uhrádzaného zdravotného výkonu, teda z právneho hľadiska ako jeho neoddeliteľný komponent.

Zahrnutie úkonov a činností vymenovaných v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. do legálneho pojmu zdravotnej starostlivosti na účely jej úhrady zo zdravotného poistenia nebude mať za následok vznik oprávnenia poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na úhradu týchto úkonov z prostriedkov sústredených v systéme zdravotného poistenia. Inak povedané, úkony (činnosti) uvedené v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. definične spadajú do kategórie zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe zdravotného poistenia, ale len ako neoddeliteľná súčasť „hlavného“ zdravotného výkonu ako základnej jednotky zdravotnej starostlivosti. Pri danom objeme prostriedkov naakumulovaných v uvedenom systéme ako inštitucionálnej garancii základného práva podľa čl. 40

druhej vety ústavy tak uplatňovanie napadnutého ustanovenia nebude prispievať k znižovaniu schopnosti systému zdravotného poistenia financovať výkony poskytovateľa zdravotnej starostlivosti majúce priamy alebo relevantný nepriamy vplyv na zdravie pacienta, teda zdravotnú starostlivosť ústavne reglementovanú v čl. 40 druhej vete ústavy. Tento záver vyvracia už naznačené pochybnosti o možnom nesúlade § 3 ods. 4 zákona s čl. 40 druhou vetou ústavy.

Nedôvodným je podľa názoru ústavného súdu aj prezidentov argument, podľa ktorého je vymedzenie úkonov v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. „formulované... v rozpore s judikatúrou ústavného súdu.“ Nemožno prijať prezidentovu interpretáciu, podľa ktorej práve úkony obsiahnuté v § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. sú službami súvisiacimi s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Túto legálnu kategóriu vymedzuje § 13 zákona č. 576/2004 Z. z., pričom z jeho taxatívneho výpočtu vôbec nevyplýva, že by sa tento čo i len čiastočne formálne prekryval s úkonmi a činnosťami podľa napadnutého ustanovenia. Úkony podľa § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. netvorí osobitné položky na úhradu zo systému zdravotného poistenia. Výsledkom je, že hoci objednanie pacienta na vyšetrenie na konkrétny čas tvorí formálno-právne súčasť pojmu zdravotnej starostlivosti hradenej na základe zdravotného poistenia a súčasne pobyt na lôžku počas poskytovania ústavnej starostlivosti stojí mimo predmetného pojmu, ani jeden z týchto úkonov zo systému zdravotného poistenia reálne hradený nie je. Okrem toho, platí záver uvedený v predchádzajúcom odseku – obe skupiny úkonov sa vzájomne neprekrývajú a pri priestore pre úvahu, ktorou zákonodarca regulujúci sociálne práva disponuje, ústavnému súdu neprislúcha do vôle priamo legitimovaného zástupcu primárneho zdroja štátnej moci zasahovať. Napokon, v teste rozumnosti napadnutá právna úprava určite obstojí, keďže je spôsobilá zabezpečiť dosiahnutie cieľa, ktorý bol vytýčený pri jej schvaľovaní [„precizovanie ustanovení v súvislosti s vyberaním úhrad zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti od poistencov“ (všeobecná časť dôvodovej správy; pozn.)]. Napadnuté ustanovenie na základe všetkých uvedených dôvodov nie je prejavom iracionality, čo je štandardne uznávané kritérium ústavno-súdneho prieskumu podústavného práva regulujúceho hospodárske, sociálne a kultúrne práva (napr. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci Pl. ÚS 83/06). Ústavný súd návrhu prezidenta na vyslovenie nesúladu § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. s čl. 40 ústavy nevyhovet.

Vlastný meritórny prieskum (čl. 1 ods. 1 ústavy)

Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že napadnuté ustanovenie definuje neoddeliteľné súčasti zdravotného výkonu. Ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti uskutoční zdravotný výkon, ktorého súčasťou je niektorý z úkonov podľa § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z., potom je takýto zdravotný výkon uhrádzaný zo zdravotného poistenia (ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti má so zdravotnou poisťovňou pacienta uzavretú zmluvu), pričom poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nie je oprávnený účtovať úkon uvedený v napadnutom ustanovení ako osobitnú položku, ani požadovanú úhradu za poskytnutý „hlavný“ zdravotný výkon zvyšovať. Ak poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nemá so zdravotnou poisťovňou pacienta uzavretú zmluvu, potom je oprávnený požadovať úhradu za vykonaný „hlavný“ zdravotný výkon priamo od pacienta, znovu však nie je oprávnený osobitne účtovať úkon alebo činnosť podľa § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z.

Ak by ale ktorýkoľvek poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý má so zdravotnou poisťovňou pacienta podpísanú zmluvu podľa zákona č. 581/2004 Z. z., požadoval od tohto pacienta úhradu za úkony uvedené v napadnutom ustanovení alebo by poskytnutie zdravotnej starostlivosti podmieňoval zaplatením takej úhrady, priamo porušuje § 44 ods. 1 alebo 2 zákona č. 577/2004 Z. z. Za takéto protiprávne konanie je potom sankcionovateľný v rámci dozoru realizovaného samosprávnym krajom v režime delegovanej štátnej správy. Administratívny dozor neplní len funkciu informačnú, či pozorovaciu, ale zahŕňa aj právomoc sankcionovať a uplatňovať niektoré prostriedky štátneho donútenia.

Teoreticky sformulovaný záver je ilustrovateľný práve na relevantnej právnej úprave.

Právna úprava garantuje dodržiavanie napadnutého ustanovenia i § 44 ods. 1 a 2 zákona č. 577/2004 Z. z., a to tak v rovine hmotnoprávnej [povinnosti podľa § 44 ods. 1 a 2 zákona č. 577/2004 a podľa § 79 ods. 1 písm. g), zu), zv), zw) a ah) zákona č. 578/2004 Z. z.], ako aj inštitucionálnej a procesnej (dozor samosprávneho kraja zahrňujúci kompetenciu podľa § 82 ods. 9 a podľa § 83 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z.). Svojou podstatou ide o typickú administratívno-právnu reguláciu, ktorá svojim nastavením primerane garantuje rešpektovanie povinností, ktoré sú poskytovateľom zdravotnej starostlivosti uložené vo vzťahu s pacientom. Primeranosť je daná empirickým poznaním, že žiadna právna úprava nedokáže v absolútnej miere zabrániť páchaniu protiprávných skutkov. Prijatie prezidentových dôvodov by preto znamenalo neústavnosť veľkej skupiny právnych noriem, a to len na základe poukazu na prípady ich porušovania.

Ústavný súd tak nepovažuje za dôvodnú argumentáciu prezidenta, podľa ktorej napadnuté ustanovenie otvára poskytovateľom zdravotnej starostlivosti priestor pre nekontrolovateľné vyberanie úhrad za rozmanité vymyslené úkony (činnosti) a v dôsledku toho je nezrozumiteľné, nepredvídateľné a nejasné.

Ústavný súd rozhodol:
Návrhu prezidenta Slovenskej republiky nevyhovel.

K rozhodnutiu, výroku aj jeho odôvodneniu pripojila odlišné stanovisko sudkyňa **Ľudmila Gajdošíková**

Súhlasím s navrhovateľom v tom, že napriek explicitnému vymedzeniu úkonov uvedených v napadnutom ustanovení, že sa považujú za súčasť „hlavného“ zdravotného úkonu, poskytovaného v rámci bezplatnej zdravotnej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia, ide o také legislatívne vymedzenie, ktoré môže vzhľadom na vecnú odlišnosť a diferencovanosť úkonov uvedených v napadnutom ustanovení negatívne ovplyvniť ponímanie obsahu a rozsahu poskytovania bezplatnej zdravotnej starostlivosti garantovanej v čl. 40 druhej vete ústavy ako základné právo v smere zúženia zdravotných úkonov.

Osobne si nemyslím, že podstatu bezplatnej zdravotnej starostlivosti treba „hľadať“ v § 44 zákona č. 577/2004 Z. z. a že ide o jediné správne a súčasne ústavne akceptovateľné riešenie. Väčšina pléna označila § 44 zákona č. 577/2004 Z. z. ako pravidlá, pričom uznala, podľa mňa správne, že „druhá veta čl. 40 ústavy je definičnou podstatou základného práva v ňom uvedeného“, hoci ďalej z tejto premisy, najmä pri formulovaní svojich záverov, z nej nevychádzala. Zásadne preto nemôžem súhlasiť s názorom väčšiny pléna, že «*neuralgickým bodom ústavnej normy zakotvenej v čl. 40 druhej vete ústavy je použitý prívlastok „bezplatná“*». Podľa mňa ide o esenciálny atribút základného práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť poskytovanú na základe verejného zdravotného poistenia garantovanej ústavou, a nie o neuralgický bod „nejakého“ čl. 40 druhej vety ústavy. Neuralgickým bodom môžu byť podľa mňa len zákony prijaté „na vykonanie“ tohto základného práva, a nie základné právo samo, ktoré má zákonodarca „naplniť“ ústavne akceptovateľným obsahom (tiež druhá veta čl. 40 ústavy). Preto o to náročnejšie je pre zákonodarcu „naplniť“ zámer ústavodarcu a ustanoviť podmienky takto ústavou garantovaného poskytovania bezplatnej zdravotnej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia, rešpektujúc obsah čl. 40 druhej vety ústavy a všetkých atribútov/požiadaviek v nej uvedených. Takto väčšina pléna však neuvažovala.

V napadnutom ustanovení sa na jednej strane explicitne ustanovujú „úkony“ za súčasť zdravotných úkonov, argumentujúc ich jednoznačnosťou a nespochybniteľnosťou zaradenia, na druhej strane zákonodarca vytvára podskupinu „nesamostatných“ úkonov (z ktorých nie všetky možno považovať za zdravotné úkony), ktoré sa považujú za súčasť „hlavných“ zdravotných úkonov, a tak napadnuté ustanovenie nielenže nesystémovo rozširuje rozsah zdravotnej starostlivosti, ale robí to spôsobom, ktorým zneisťuje poistencov. Podľa mňa túto neistotu podčiarkuje aj to, že napadnutý § 3 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. je okrem iného obsahovo a systémovo roztrieštený, čo napokon väčšina

	<p>pléna sama uznala.</p> <p>V súvislosti s vymedzením pojmu/legálnej definície „zdravotná starostlivosť“, väčšina pléna nezaujala ústavnoprávne stanovisko k podľa nej „kardinálnemu pojmu zdravotníckeho práva“ ako východiska pre ústavnoprávne posúdenie napadnutého ustanovenia. Podľa mňa sa zákonodarca na jednej strane nevenoval problémom začlenenia úkonov do napadnutého ustanovenia, opomenúc potrebu ich výkladu, už aj vzhľadom na to, že niektoré z úkonov v ňom uvedené zjavne nepatria medzi zdravotné úkony a ani ich súčasť. Napriek tomu ich, zrejme z hľadiska „praktickosti“, medzi ne vedome zaradil. Na druhej strane z hľadiska iných úkonov ako novej súčasť zdravotných úkonov vyvolal podľa mňa vzhľadom na už existujúcu definíciu zdravotných úkonov, ako aj na odlišné použitie definície obsahu jednotlivých zdravotných úkonov upravených v napadnutom ustanovení dosť neprehľadnú situáciu, ktorú podľa mňa nemožno „ospravedlniť“, resp. preklenúť ponechaním „inštitútu uváženia... orgánom výkonnej moci i orgánom súdnej moci priestoru na objektívne a spravodlivé uplatnenie (aplikáciu) predmetnej právnej normy v praxi“.</p> <p>Nemôžem súhlasiť s argumentáciou väčšiny pléna, že „pri akceptácii popísaného myšlienkového konštruktu“ prezidenta by muselo akékoľvek dodatočné normatívne zaťaženie subjektu práva povinnosťami uloženými v prospech iného štát na hrane ústavnosti, keďže je psychologickou notoriou, že uloženie ďalšej povinnosti vyvoláva u mnohých jej nositeľov automatickú úvahu o tom, ako jej splnenie obísť, a neprijateľný je pre mňa jej právny záver, že „Ústavný súd preto nemôže priznať prezidentovej argumentácii dôvodnosť, ktorá by otvárala cestu k ďalšiemu testovaniu napadnutého ustanovenia.“. K tomuto právnomu záveru väčšina pléna si dovoľím poukázať na všeobecne známu „inú“ notoriu a ústavným súdom zatiaľ akceptovateľnú, že za daného ústavného stavu nemôže byť z preskúmania ústavného súdu <i>a priori</i> vylúčené ani nové normatívne riešenie inak už raz posudzovaného ustanovenia právneho predpisu.</p> <p>Ukazuje sa, že problémom väčšiny pléna pri posudzovaní napadnutého ustanovenia je zdrojové krytie úkonov vymenovaných v napadnutom ustanovení, a preto právne zakotvenie „vedľajších“ zdravotných úkonov v napadnutom ustanovení a ich začlenenie ako súčasť hlavných zdravotných úkonov ich väčšina pléna „toleruje“, súc si vedomá „účelovosti“ takéhoto vymedzenia. Takýto prístup je pre mňa neakceptovateľný. Je vecou zákonodarcu, akým spôsobom vyrieši nastolený problém. Náročnosť a zložitnosť tohto riešenia nespochybňujem. Napokon, financovanie zdravotnej starostlivosti na báze zdravotného poistenia funguje aj v iných krajinách, aj keď s rôznymi modifikáciami a možno aj na inej ústavnej báze. Získanie poznatkov a skúseností z nich, ich komparatívna analýza by mohla pomôcť zákonodarcovi nájsť aj iné systémové, a pritom ústavne akceptovateľné riešenie. Bolo by to oveľa príhodnejšie, ako vedome tolerovať súčasné nedostatky takého systému, na ktorom participuje fakticky celé obyvateľstvo</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	náleží Ústavného súdu Českej republiky z 10. júla 1996 vo veci Pl. ÚS 35/95
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	právna istota-predvídateľnosť práva zdravotné poistenie právny štát súlady-súlady právnych predpisov práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo na ochranu zdravia zdravotná starostlivosť-bezplatná

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 17/2017
populárny názov	Náležitosti návrhu
sudca spravodajca	Lajos Mészáros

druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	08.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 2 Charta základných práv Európskej únie čl. 47 Charta základných práv Európskej únie čl. 51 Ústava Slovenskej republiky čl. 144 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 144 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 145 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 145 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 147 ods. 1 zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 5 ods. 1 písm. d zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 5 ods. 1 písm. e zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 5 ods. 4 zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 5 ods. 5 zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 5 ods. 6 zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 18 ods. 1 písm. a Charta základných práv Európskej únie čl. 49 ods. 2 Siedmy kongres OSN o prevencii zločinu a zaobchádzaní s páchatel'mi čl. 10 Siedmy kongres OSN o prevencii zločinu a zaobchádzaní s páchatel'mi čl. 13 Siedmy kongres OSN o prevencii zločinu a zaobchádzaní s páchatel'mi čl. 18 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	<p>Súdom podľa § 18 ods. 1 písm. d) (t. j. súd ako aktívne legitimovaný subjekt na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom) sa rozumie príslušný senát alebo samosudca. Ak je konanie prerušené pred všeobecným súdom na účel podania návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov je vedené senátom (nie samosudcom), musí z návrhu vyplývať, že ho podáva senát, resp. predseda senátu riadne poverený samotným senátom na podanie takého návrhu.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Predseda senátu najvyššieho súdu uznesením sp. zn. 1 Tdo 40/2015 z 11. októbra 2016 prerušil konanie o dovolaní obvinenej vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Tdo 40/2015, ktoré podala z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. e) a i) Trestného poriadku proti rozhodnutiam Krajského súdu Banskej Bystrici a Okresného súdu Veľký Krtíš, ktorými ktorými bola uznaná vinnou sčasti samostatne a sčasti ako spolupáchateľka zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi. V dovolaní obvinená argumentovala tým, že Okresnom súde Veľký Krtíš rozhodoval predseda senátu, ktorý bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin.</p> <p>Najvyšší súd mal nepochybne preukázané, že sudca bol rozsudkom Okresného súdu Frýdek-Místek sp. zn. 5 T 113/2010 z 19. januára 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Ostrave sp. zn. 6 To 130/2011 z 8. apríla 2011 (právoplatný 8. apríla 2011) uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 274 ods. 1 Trestného zákona Českej republiky, za čo mu boli uložené tresty – peňažný trest a pre prípad jeho nevykonania v lehote i náhradný trest odňatia slobody v trvaní troch mesiacov a zákaz činnosti riadenia motorových vozidiel v trvaní osemnásť mesiacov. Rozhodnutia súdov Českej republiky neboli predmetom uznávacieho konania slovenským súdom, lebo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky nepodalo návrh na uznávacie konanie cudzích rozhodnutí, keďže v tej dobe konanie sudcu nebolo na Slovensku trestným činom. Orgány prokuratúry Slovenskej republiky neprevzali trestné stíhanie sudcu z Českej republiky na disciplinárne konanie. Disciplinárny súd pri najvyššom súde uznesením sp. zn. 1 Ds 1/2011 z 21. novembra 2011 disciplinárne stíhanie sudcu zastavil</p>

	<p>(právoplatne 25. januára 2012), pretože o skutku, pre ktorý sa disciplinárne konanie viedlo, sa právoplatne rozhodlo v trestnom konaní (v Českej republike).</p> <p>Po zvážení všetkých relevantných skutočností predseda senátu najvyššieho súdu zastáva stanovisko, že sudca právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin súdom iného členského štátu Európskej únie, ktoré nebolo predmetom uznávacieho konania v domovskom štáte, automaticky stráca spôsobilosť a bezúhonnosť vykonávať naďalej funkciu sudcu. Bolo by podľa najvyššieho súdu absurdné, ak by sudca mimo územia Slovenskej republiky, ale v rámci Európskej únie páchal priestupky alebo dokonca trestné činy, za ktoré by bol aj právoplatne postihnutý príslušným štátnym orgánom členského štátu Európskej únie, ktoré by ale neprešlo uznávacím konaním v Slovenskej republike a naďalej by vykonával funkciu sudcu, a to aj voči občanom iného členského štátu Európskej únie.</p> <p>Napadnuté ustanovenia zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich sú príkazom orgánom verejnej moci, ktoré rozhodujú o odvolaní sudcu z tejto funkcie z dôvodu, že tento prestal byť na účely výkonu funkcie sudcu bezúhonný v zmysle napadnutých ustanovení, a preto prestal spĺňať podmienky na výkon funkcie sudcu a má byť podľa § 18 ods. 1 písm. a) odvolaný.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V úvode je ústavný súd nútený konštatovať, že v prípade predloženého návrhu stál v prvom rade pred vyriešením otázky správnej kvalifikácie podania a následne pred vysporiadaním sa s jeho petitom a odôvodnením. Navyše, pri posúdení správnej kvalifikácie podania stál pred otázkou nachádzania optimálneho riešenia medzi posúdením podania podľa jeho obsahu, resp. formy, vedomý si materiálnej potreby prihliadania na obsah podania na jednej strane a na strane druhej aj explicitných formálnych požiadaviek na vec sa vzťahujúcej úpravy dotknutých typov konaní (porov. obdobný postup ústavného súdu pri kvalifikácii návrhu vo veci PL. ÚS 14/2017).</p> <p>V tu prerokovávanej veci je návrh vzhľadom na svoj obsah zmätočný. Predseda senátu najvyššieho súdu sa domáha petitom svojho návrhu jednak „začatia konania o výklad“ napadnutých ustanovení a jednak vyslovenia nesúlady napadnutých ustanovení s označenými právnymi predpismi vyššej právnej sily. Takýto zmätočný petit nie je v súlade s požiadavkou riadneho označenia toho, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha (požiadavka plynúca z § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde).</p> <p>Zároveň ústavný súd poukazuje na ďalší formálny nedostatok návrhu. V odôvodnení svojho návrhu predseda senátu najvyššieho súdu uvádza, že „predseda senátu najvyššieho súdu uznesením z 11. októbra 2016 sp. zn. 1 Tdo 40/2015 prerušil konanie o dovolaní obvinenej vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Tdo 40/2015“, avšak nikde v návrhu predseda senátu najvyššieho súdu nedeclaruje, že predseda senátu 1 Tdo bol poverený týmto príslušným senátom (napr. uznesením) na podanie samotného návrhu ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov alebo že príslušný senát 1 Tdo vyjadril súhlas so znením návrhu podaného len predsedom senátu 1 Tdo. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 19 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého súdom podľa § 18 ods. 1 písm. d) (t. j. súd ako aktívne legitimovaný subjekt na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom) sa rozumie príslušný senát alebo samosudca. Konanie prerušené pred najvyšším súdom na účel podania tu prerokovávaneho návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov je vedené senátom (nie samosudcom), a preto z návrhu musí vyplývať, že ho podáva senát, resp. predseda senátu riadne poverený samotným senátom na podanie takého návrhu.</p> <p>Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol návrh najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.</p> <p>Ako obiter dictum ústavný súd dáva najvyššiemu súdu do pozornosti, že ústavný</p>

súd opakovane (v poslednej dobe porov. PL. ÚS 37/2015 alebo PL. ÚS 15/2016) vo svojej judikatúre poukazuje, že všeobecný súd je oprávnený napadnúť len také ustanovenie zákona, ktorého použitie (teda nutnosť subsumpcie zisteného skutkového stavu pod právnu normu vyjadrenú v danom ustanovení) možno v konaní pred všeobecným súdom rozumne očakávať (PL. ÚS 12/2012); predpokladom je teda tzv. prejudicialita napadnutej normy v konaní všeobecného súdu. Prejudicialita chýba, ak je zjavné, že aplikácia napadnutého ustanovenia v konaní všeobecného súdu neprichádza do úvahy, napríklad aj preto, že nie sú splnené procesné podmienky (porov. rozhodnutie PL. ÚS 7/04).

Z právnej úpravy dôvodov vylúčenia sudcu z konania a rozhodovania konkrétnej trestnej veci vyplýva, že najvyšší súd sa bude musieť pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vysporiadať s otázkou, či konkrétny sudca prvostupňového súdu (vychádzajúc z námietky dovolateľky) mal byť podľa ustanovení o vylúčení sudcu z konania a rozhodovania vecí podľa § 31 Trestného poriadku vylúčený. Avšak otázka bezúhonnosti v zmysle napadnutých ustanovení a vo svetle navrhovateľových argumentov nie je otázkou nezaujatosti alebo nestrannosti konkrétneho sudcu v konaní tak, ako to má na pamäti § 31 Trestného poriadku, ale je otázkou spĺňania ústavných a zákonných podmienok pre výkon samotnej funkcie sudcu zo strany konkrétneho sudcu.

Napadnuté ustanovenia, ktorých ústavnosť predseda senátu najvyššieho súdu navrhuje posúdiť, sú príkazom orgánom verejnej moci, ktoré rozhodujú o odvolaní sudcu z tejto funkcie z dôvodu, že tento prestal byť na účely výkonu funkcie sudcu bezúhonný v zmysle napadnutých ustanovení, a preto prestal spĺňať podmienky na výkon funkcie sudcu a má byť podľa § 18 ods. 1 písm. a) odvolaný. Týmto orgánom verejnej moci je podľa ústavy (čl. 145 a čl. 147) a zákona o sudcoch a prísediacich jedine prezident Slovenskej republiky, ktorý tak činí na návrh Súdnej rady. Inak povedané, pri skúmaní dôvodov vylúčenia sudcu z konkrétneho konania a rozhodovania konkrétnej trestnej veci na súde v zmysle § 31 Trestného poriadku [a teda v konečnom dôsledku pri posudzovaní prítomnosti dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku] sa otázka bezúhonnosti nepertraktuje, otázka bezúhonnosti (a teda otázka spĺňania podmienok výkonu sudcovskej funkcie) nie je skutočnosťou, ktorá by sa dala subsumovať pod dôvody vylúčenia sudcu podľa § 31 Trestného poriadku. Orgánom verejnej moci príslušným posudzovať a vyhodnotiť spĺňanie podmienky pre výkon sudcovskej funkcie spočívajúcej v bezúhonnosti sudcu v zmysle napadnutých ustanovení, a to aj v prípade existencie právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia cudzieho štátu týkajúceho sa sudcu Slovenskej republiky za spáchaný trestný čin v cudzine bez uznania takéhoto rozsudku v Slovenskej republike je stále len Súdna rada a hlavne prezident Slovenskej republiky, a nie dovolací súd pri skúmaní prítomnosti dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku v konkrétnej veci.

Navrhovateľom iniciované konanie o súlade podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy teda nesúvisí s jeho rozhodovacou činnosťou, tak ako to vyplýva z dikcie § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, preto navrhovateľ v tomto smere nebol oprávnený iniciovať toto konanie na ústavnom súde, ktorý z toho dôvodu mohol návrh najvyššieho súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

Ústavný súd rozhodol:

Návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Odlišné stanovisko - doplňujúce stanovisko k odôvodneniu sudkyne Ivetty Macejkovej a Jany Baricovej

S rozhodnutím väčšiny pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2017 z 8. novembra 2017, pokiaľ ide o jeho výrokovú časť, súhlasíme. Prípájame však

doplňujúce stanovisko k jeho odôvodneniu, ktoré považujeme za potrebné takto doplniť:

A. K otázke (ne)možnosti predsedu senátu dovolacieho súdu prerušiť dovolacie konanie a iniciovať pred ústavným súdom konanie o súlade právnych predpisov.

Z odôvodnenia návrhu predsedu senátu vyplýva, že svoje rozhodnutie o prerušení dovolacieho konania oprel o čl. 144 ods. 2 ústavy, § 379 ods. 3 Trestného poriadku a § 283 ods. 5 Trestného poriadku per analogiam.

Pokiaľ ide o odkaz na čl. 144 ods. 2 ústavy, ten zakotvuje možnosť všeobecného súdu prerušiť konanie a iniciovať pred ústavným súdom konanie o súlade právnych predpisov; toto ustanovenie ústavy následne dopĺňa zákonná úprava obsiahnutá v zákone o ústavnom súde, ktorá v § 18 ods. 1 písm. d) v spojení s § 19 zákona o ústavnom súde precizuje ústavnú úpravu v tom zmysle, že súdom sa rozumie príslušný senát alebo samosudca. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak je na rozhodovanie v danej veci príslušný senát, môže len senát rozhodnúť (uznesením) o prerušení konania pred všeobecným súdom a iniciovať konanie o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom.

Ustanovenie 379 ods. 3 Trestného poriadku zatiaľ nenadobudlo účinnosť, keďže, ako vyplýva z čl. IV zákona č. 353/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (okrem iného aj Trestný poriadok), toto ustanovenie nadobudne účinnosť až dňom nadobudnutia platnosti Protokolu č. 16 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom táto skutočnosť dosiaľ nenastala, keďže predmetný protokol zatiaľ nebol ratifikovaný dostatočným počtom členských štátov Rady Európy. Z uvedeného vyplýva, že slovenský právny poriadok síce do budúcnosti počíta s možnosťou predsedu senátu dovolacieho súdu prerušiť dovolacie konanie pre účely získania vyjadrenia od Európskeho súdu pre ľudské práva, avšak predmetné ustanovenie nie je dosiaľ účinné, a teda sa ním nemožno spravovať. Súčasne pripomíname, že toto ustanovenie sa aj tak nevzťahuje na prerušenie dovolacieho konania pre účely iniciovania konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom.

Ani ustanovenie § 283 ods. 5 Trestného poriadku neoprávňuje predsedu senátu prerušiť konanie pre účely iniciovania konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom. Ak by teda aj v dovolacom konaní malo dôjsť k použitiu tohto ustanovenia per analogiam, musí rozhodnutie o prerušení konania urobiť dovolací súd, ktorým sa nepochybne rozumie dovolací senát, nie iba jeho predseda.

Vzhľadom na už uvedené možno uzavrieť, že slovenský právny poriadok neumožňuje predsedovi senátu dovolacieho súdu prerušiť dovolacie konanie na účely iniciovania konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom.

B. K otázke posudzovania (ne)splnenia podmienky bezúhonnosti sudcu v podmienkach Európskej únie

I keď súhlasíme s odôvodnením predmetného uznesenia, v zmysle ktorého orgánom verejnej moci príslušným posudzovať a vyhodnotiť, či sudca spĺňa podmienku bezúhonnosti, a to aj v prípade, ak bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin súdom iného členského štátu Európskej únie, je Súdna rada Slovenskej republiky a následne prezident Slovenskej republiky, považujeme za premárnenú šancu, že ústavný súd sa v rámci obiter dictum k tejto otázke nevyjadril, a teda nevyjadril svoj názor na to, či podmienku bezúhonnosti sudcu možno považovať za splnenú, ak bol sudca právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin súdom iného členského štátu Európskej únie.

	<p>Podľa nášho názoru by Súdna rada Slovenskej republiky pri posudzovaní otázky bezúhonnosti sudcu mala zohľadňovať nielen rozhodnutia slovenských súdov, ktorými bol sudca právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, ale rovnako by mala zohľadňovať aj rozhodnutia súdov iných členských štátov Európskej únie, ktorými bol sudca právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, a to vzhľadom na slobodný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu v Európskej únii, ako aj vychádzajúc z dôvery k rozhodnutiam súdov iných členských štátov Európskej únie (prejavom vysokej miery vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi Európskej únie je napríklad inštitút Európskeho zatýkacieho rozkazu) a vzhľadom na to, že slovenský sudca nerozhoduje len o slovenských štátnych príslušníkoch, ale aj o štátnych príslušníkoch iných členských štátov Európskej únie. Vychádzajúc z uvedených východísk možno podľa nášho názoru konštatovať, že slovenský sudca stráca bezúhonnosť, a teda v konečnom dôsledku aj spôsobilosť vykonávať funkciu sudcu v Slovenskej republike nielen na základe právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin slovenským súdom, ale aj na základe právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin súdom iného členského štátu Európskej únie.</p> <p>Celkom na záver v súlade s bodom 9 odôvodnenia uznesenia sp. zn. PL. ÚS 17/2017, na ktorý zároveň poukazujeme, dodávame, že otázku bezúhonnosti sudcu môžu posúdiť a rozhodnúť o nej iba orgány na to príslušné podľa zákona o sudcoch, a nie všeobecný súd v rámci pred ním prebiehajúceho konania.</p> <p>Odlíšné stanovisko sudcu Milana Ľalíka</p> <p>Podľa § 379 ods. 3 Trestného poriadku predseda senátu dovolacieho súdu (najvyššieho súdu) preruší dovolacie konanie, ak požiada Európsky súd pre ľudské práva o vydanie poradného stanoviska k zásadným otázkam týkajúcim sa výkladu alebo uplatňovania práv a slobôd uvedených v dohovore. Uvedené ustanovenie je platnou súčasťou Trestného poriadku, ale zatiaľ nenadobudlo účinnosť, pretože nenadobudol platnosť protokol č. 16 k dohovoru. Preto sa domnievam, že ak podľa väčšiny pléna ústavného súdu predseda senátu najvyššieho súdu nemohol pre svoju aktívnu legitimáciu aplikovať § 379 ods. 3 Trestného poriadku ako jednu z dvoch do úvahy pripadajúcich možností riešenia z hľadiska vnútroštátneho právneho poriadku na ochranu objektívnej ústavnosti, ale len § 283 ods. 5 per analógiám Trestného poriadku, bolo nutné návrh vo vzťahu k tomuto navrhovateľovi odmietnuť ako návrh podaný niekým zjavne neoprávneným a neisť do riešenia ďalšej otázky, a to posudzovania (ne)splnenia podmienky bezúhonnosti všeobecného sudcu v podmienkach Európskej únie.</p> <p>K riešeniu tejto otázky sa pripájam k argumentom vyjadreným v odlišnom stanovisku sudkyň Ivetty Macejkovej a Jany Baricovej.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>konanie pred ústavným súdom-podmienky konania pred ústavným súdom súd-senát súlady-súlady právnych predpisov petit-nezrozumiteľný, neurčitý a nejasný</p>

<p>spisová značka</p>	<p>PL. ÚS 1/2018</p>
<p>populárny názov</p>	<p>Derogačný nález ústavného súdu</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Rudolf Tkáčik</p>
<p>druh konania</p>	<p>konanie o súlade právnych predpisov</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí</p>

dátum rozhodnutia	24.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 ods. 1</p> <p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov § 711 ods. 6</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 21 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Derogačný nález ústavného súdu navrhovaný všeobecným súdom v petite jeho návrhu musí byť spôsobilý viesť k záveru v merite konania pred všeobecným súdom opačného v porovnaní s rozhodnutím vo veci samej, ktoré by bolo výsledkom aplikácie právnej normy navrhutej na derogáciu.
skutkový stav a základné fakty	<p>Krajský súd v Prešove podal návrh na začatie konania o súlade ustanovenia § 711 ods. 6 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov s ústavou a dohovorom, ktorý upravuje možnosť nájomcu podať žalobu o určenie neplatnosti výpovede len v lehote 3 mesiacov od jej doručenia. Účinky výpovede nastanú až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým sa zamietne návrh na určenie neplatnosti výpovede nájmu bytu.</p> <p>Krajský súd návrh podal v súvislosti s odvolacím konaním, ktoré bolo iniciované odvolaním žalobkyňa i žalovaná v 1. rade, kde Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 84/2010-181 zo 7. novembra 2012 v konaní o vypratanie bytu, uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť vypratať byt a náhradu trov účastníkom nepriznal.</p> <p>Pôvodný prenajímateľ (Okresné stavebné bytové družstvo v Poprade) výpoveďou z 13. mája 2002 vypovedal žalovanej v 1. rade a jej manželovi nájom družstevného bytu, a to z dôvodu dlhu na nájomnom a úhradách za plnenia poskytovaného užívania bytu. Po doručení výpovede žalovaná v 1. rade a jej manžel dosiahli s prenajímateľom dohodu o splácaní „a nedoplatok podľa tvrdenia žalovanej 1. aj vyrovnali. Prenajímateľ sa domáhal vypratania bytu, no následne bolo súdne konanie, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Poprad zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu v celom rozsahu.</p> <p>Následne okresné stavebné bytové družstvo Poprad uzavrelo so žalobkyňou zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu dňa 03. 07. 2008. Vklad bol povolený 31. 07. 2008. Žalovaní podali dňa 8. 08. 2008 na Okresnom súde Poprad návrh na určenie, že majú právo bývať a užívať predmetný byt a to do času, kým im nebude poskytnutá primeraná bytová náhrada. Zároveň navrhli, aby bytové družstvo im bolo povinné zabezpečiť primeranú bytovú náhradu, a to náhradný byt s menšou podlahovou plochou. Konanie sa viedlo na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 1C/171/2008. Neskôr v tomto konaní sa žalobcovia domáhali určenia, že výpoveď z nájmu trojizbového družstevného bytu je neúčinná a nájomný vzťah trvá, zároveň určenia, že zmluva o prevode vlastníctva bytu uzavretá medzi Okresným stavebným bytovým družstvom Poprad a kupujúcou je neplatná. Prvostupňový súd zamietol návrh žalobcov rozsudkom zo dňa 31. marca 2011. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil (rozsudok č. k. 1Co/77/2001-301 zo dňa 12. 10. 2011). Podľa odôvodnenia odvolacieho súdu v uvedenom konaní výpoveď z nájmu bytu pre nezaplatenie nájomného bola doručená nájomcom 16. 05. 2002. Výpovedná lehota uplynula 31. 08. 2002. Neplatnosť výpovede nebola uplatnená na súde podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka v trojmesačnej prekluzívnej lehote (8.8.2008). Z tohto dôvodu považoval súd výpoveď za platnú a žalovaní nie sú oprávnení domáhať sa určenia práva bývania.</p> <p>Krajský súd v návrhu uviedol, že odvolací súd eviduje pribúdajúce prípady, v</p>

	<p>ktorých sa nájomcovia po obdržaní výpovede sústredili na rokovania s prenajímateľom, dosiahli dohody o splácaní, konali dobromyseľne, že sa problém rokovaniami o splácaní vyrieši, prípadne dokonca dlh aj vyplatili a medzitým im uplynula prekluzívna doba na uplatnenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu, v ktorom konaní by sa riešila otázka primeranosti výpovede. Stratou nájomného vzťahu prichádzajú nájomcovia aj o právo na prednostné odkúpenie bytu. Dôsledky sú pritom drastické, pretože kým nájomca rokuje v dobrej viere o splácaní, plynie mu lehota na uplatnenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu a nasledujú žaloby o vypratanie bytu z dôvodu zániku právneho dôvodu na užívanie bytu. Pritom ide o osobitne chránený nájomný vzťah a citlivú otázku obydlija občana. Zdá sa veľmi neprimerané, že v konaní o vypratanie už niet možnosti na posúdenie platnosti výpovede, pričom sú to vzťahy, pri ktorých existuje prima facie nadvláda prenajímateľa nad slabším nájomcom. Je zarážajúce, že práve v takýchto právnych vzťahoch (chránený nájom) súd v konaní o vypratanie už nemôže skúmať platnosť najdôležitejšieho právneho úkonu a to výpovede z nájmu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Krajský súd koná (na základe odvolania strany procesu) vo veci žaloby o vypratanie bytu. Ide o špecifický druh reivindikačnej žaloby podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Jadrom sporu je tvrdenie žalobkyne, že žalovaní zasahujú neoprávnene do jej vlastníckeho práva k spornému bytu, keďže ho užívajú (obývajú) bez právneho dôvodu. Žalovaní poukazujú na svoj nájomný vzťah k právnenému predchodcovi žalobkyne, ktorého obsahom bolo ich právo užívať sporný byt. Jednou z čiastkových úloh krajského súdu je preto vyhodnotiť, či skutočne z právneho hľadiska k zániku pôvodne existujúceho nájomného vzťahu došlo. V konaní je pritom nesporné, že výpoveď vtedajšieho prenajímateľa z nájmu bytu z 13. mája 2002 bola riadne doručená vtedajším nájomcom 16. mája 2002. V zmysle vtedy (i dnes) účinnej právnej úpravy (§ 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka) preto 1. júna 2002 začala plynúť trojmesačná výpovedná lehota. Zabrániť jej márnemu uplynutiu (a tým dočasne aj hmotnoprávnemu dôsledku – zániku nájomného vzťahu) mohla žalovaná strana iba podaním žaloby o neplatnosť výpovede podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Pre krajský súd je preto podstatné skutkovo vyhodnotiť, či žaloba podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka bola podaná. Ani o tom však v konaní niet sporu – žalujúca i žalovaná strana sa zhodujú, že vtedajší nájomcovia výpoveď podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka v tam uvedenej lehote nepodali.</p> <p>Hoci tu teda existoval nájomný vzťah medzi právnym predchodcom žalobkyne a žalovanými, v dôsledku výpovede zo strany právneho predchodcu žalobkyne tento právny vzťah ako hmotnoprávny titul užívania bytu zanikol. Pri posudzovaní zániku skúmaného nájomného vzťahu nepochybne zostáva subsumpcia rozhodujúcich skutkových okolností pod hypotézu právnej normy zakotvenej v § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka „v hre“. Napriek tomu je ústavný súd toho názoru, že krajský súd nie je s ohľadom na podstatu ním súdeného sporu oprávnený obrátiť sa na ústavný súd s návrhom na začatie konania o súlade napadnutého ustanovenia s ústavou.</p> <p>Podľa právneho stavu účinného v auguste 2002 je nepochybné, že v okolnostiach veci prejednávanej krajským súdom došlo ústavne súladným spôsobom k zániku sporného nájomného vzťahu. Uplatnila sa v tom čase účinná právna úprava obsiahnutá v § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka (zánik nájomného vzťahu uplynutím výpovednej lehoty) a rovnako podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka zaniklo uplynutím 16. augusta 2002 subjektívne právo vtedajších nájomcov uplatniť na súde neplatnosť výpovede prenajímateľa, ako aj kompetencia všeobecného súdu skúmať kedykoľvek v budúcnosti platnosť výpovede. Podľa judikatúry všeobecných súdov totiž „podstata právnej úpravy uvedenej v ustanovení § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka spočíva v tom, že ak nájomca, ktorému prenajímateľ dal výpoveď z nájmu bytu, chce zániku nájmu zabrániť, nemá inú možnosť, než v zákonom stanovenej trojmesačnej lehote odo dňa doručenia výpovede podať návrh na súd o neplatnosť výpovede, lebo v opačnom prípade právo nájomcu uplatniť tento nárok na súde zaniká a... ak túto</p>

možnosť nájomca nevyužije, v rámci iného konania súdy už nemôžu riešiť otázku platnosti výpovede z nájmu bytu ani ako otázku predbežnú“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2 Cdo 17/2005 z 24. októbra 2005, neskôr aj rozsudok najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 5 Cdo 64/2012 z 30. júla 2012).

Oba právne dôsledky uvedené v predchádzajúcom odseku nepochybne nastali, pretože právne normy, z ktorých vychádzajú, tvorili v tom čase súčasť právneho poriadku, požívali prezumpciu ústavnosti. Prípadný derogačný nález ústavného súdu vychádzajúci z návrhu krajského súdu na popísaných právnych následkoch nič zmeniť nemôže, lebo je spôsobilý spochybniť ústavnosť napadnutej právnej úpravy, ale bez účinkov na prejednávanú vec krajského súdu. Práve preto by derogácia napadnutej právnej normy neobnovila oprávnenie krajského súdu skúmať platnosť spornej výpovede z nájmu bytu. Pripustiť krajským súdom uvažovaný právny dôsledok eventuálneho pozitívneho nálezu ústavného súdu by znamenalo priznať mu retroaktívne účinky, ktoré sú v právnom štáte rešpektujúcim požiadavku právnej istoty javom vyžadujúcim náležitú oporu v písanom práve.

Ústavný súd už judikoval, že z textu § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že prednostné pôsobenie princípu zachovania a ochrany ústavnosti pred princípom zachovania právnej istoty zákonodarca prostredníctvom neho síce na jednej strane umožnil, ale zároveň na strane druhej jeho pôsobenie obmedzil, a to len na nemožnosť (zákaz) nútene vymáhať povinnosti, ktoré boli uložené právoplatnými rozhodnutiami vydanými v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, t. j. jeho pôsobenie sa nevzťahuje na povinnosti, ktoré vznikli priamo zo zákona, alebo z právnych vzťahov medzi spornými stranami (napr. zmluvy). Ak sa teda žaloba dotýka subjektívneho práva, ktoré vzniklo na základe právneho predpisu, ktorý bol v čase vzniku tohto práva platný a účinný, nemožno na vzniknutý občianskoprávny spor o toto subjektívne právo aplikovať ustanovenie § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde (II. ÚS 40/06).

Aj v kauze žalobkyne a žalovaných došlo k zmene ich subjektívno-právnej pozície (práv a povinností) na základe právnej skutočnosti, výpovede právneho predchodcu žalobkyne (prenajímateľ) doručenej nájomcom, ktorá v spojení s ďalšími právnymi skutočnosťami (márne uplynutie lehoty podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka a uplynutie lehoty podľa § 710 ods. 3 Občianskeho zákonníka) mala za následok, že 31. augusta 2002 zaniklo subjektívne právo dovtedajších nájomcov užívať sporný byt a súčasne sa plnohodnotne obnovilo subjektívne vlastnícke právo dovtedajšieho prenajímateľa (teda aj v jeho užívacom komponente). K popísanej zmene nedošlo v dôsledku žiadneho právoplatného rozhodnutia akéhokoľvek orgánu verejnej moci, preto niet priestoru pre úvahy o aplikovateľnosti § 41b zákona o ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov právny názor krajského súdu, podľa ktorého „ak by napadnutá norma stratila účinnosť, odpadla by prekážka pre výkon súdneho prieskumu platnosti výpovede nielen z hľadiska existencie skutočných dôvodov výpovede ale aj existencie dôvodov absolútnej neplatnosti, ktorej namietanie... sa nepremlčuje“, ústavný súd hodnotí ako nedôvodný. Chýba mu potrebný právny základ.

Všeobecný súd je aktívne legitimovaný len na taký návrh derogačného nálezu, ktorý má potenciál ovplyvniť meritórne rozhodnutie všeobecného súdu. Pri nesplnení uvedenej podmienky sa návrh všeobecného súdu dostáva do pozície akademickej polemiky a rozhodnutie o ňom by nedokázalo naplniť funkčnú podstatu návrhového oprávnenia všeobecného súdu, ktorou je účinná pomoc ústavného súdu všeobecnému súdu prostredníctvom vyriešenia prejudícia ústavno-právnej povahy spadajúceho do výlučnej právomoci ústavného súdu

	<p>podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy.</p> <p>Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľa dospel k definitívnemu záveru, podľa ktorého by derogácia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka nebola spôsobilá viesť k rozhodnutiu vo veci vypratania sporného bytu opačnému v porovnaní s meritórnym rozhodnutím v prostredí zachovávajúcim účinnosť uvedeného právneho predpisu, krajský súd nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu s predloženým petitom. Preto ústavný súd návrh krajského súdu odmietol ako podaný zjavne neoprávnenou osobou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu generálna požiadavka spravodlivosti v rozhodovaní všeobecných súdov sa v konaní, ktorého výsledkom je poskytnutie súdnej ochrany subjektívnemu právu účastníka občiansko-právneho vzťahu, prejavuje okrem iného aj hmotno-právnou požiadavkou, aby výkon tohto subjektívneho práva bol v súlade s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a na ňu nadväzujúcim procesnoprávnym zákazom poskytnutia právnej ochrany zjavnému zneužitiu práva (čl. 5 základných princípov Civilného sporového poriadku). Aj takto je pre civilné sporové konanie konkretizovaný ústavný príkaz zakotvený v čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého nielen výklad, ale aj uplatňovanie zákonov musí byť v súlade s ústavou. Po nadobudnutí právoplatnosti odmietavého uznesenia ústavného súdu sa preto ako rozhodujúca javí úloha krajského súdu vyhodnotiť všetky skutkové okolnosti ním súdnej veci tak, aby mohol prijať zodpovedný záver o tom, či uplatnenie subjektívneho práva žalobkyne je hodné poskytnutia súdnej ochrany.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Návrh Krajského súdu v Prešove odmietol ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>NS SR: 2 Cdo 17/2005 z 24. októbra 2005, 5 Cdo 64/2012 z 30. júla 2012 Spolkový ústavný súd Nemecka: rozhodnutie z 25. 6. 1974 v konaní 1 BvL 13, 23, 25/69; rozhodnutie zo 17. 12. 2013 v konaní 1 BvL 5/08</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu konanie pred ústavným súdom-oprávnenie na podanie návrhu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces obydlie-nedotknuteľnosť právny štát práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na rovnosť účastníkov v konaní súlad-súlad právnych predpisov nájom a podnájom-nájomný vzťah derogácia (abrogácia)</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.

